

Kulturdepartementet
Dnr: Ku2025/00320

Stockholm 23 juni 2025

Remissvar från Sveriges Biografägarförbund: "Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland" (SOU 2025:24):

Om oss

Sveriges Biografägarförbund
Branschorganisation för Sveriges biografer.
Sveriges Biografägarförbund är en ideell förening med ändamål att sammanföra och sammanhålla alla Sveriges biografer.

Inledning

Sveriges Biografägarförbund tackar för möjligheten för att inkomma med ett remissvar rörande "Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland".

Vi tillstyrker fullt ut utredningens förslag. Vi delar de slutsatser som förs fram i utredningen vad gäller att den övergripande ambitionen framöver bör vara att i relevanta delar återuppliva den svenska samverkanstraditionen från filmavtalets tid, med gemensam offentlig-privat finansiering och mer direkt branschinflytande och därmed skapa goda förutsättningar för svensk filmproduktion och biografnäringen i Sverige. Mer medel kanaliseras till svensk film med premiär på bio som första visningsfönster.

Bakgrund

Utan en ny filmpolitik och den föreslagna lagstiftningen riskerar vi en situation där flertalet av landets biografer får svårigheter att överleva. Utmaningarna är extra stora på svensk landsbygd där biografen ofta är den enda eller i bästa fall en av väldigt få mötesplatser. Många av dessa biografer kämpar idag för sin överlevnad, speciellt de biografer som visar färre än fem föreställningar och som drabbades extra hårt av den statliga filmpolitikens kraftiga momshöjning 2017.

Den svenska filmen har under åren varit ett betydelsefullt skyltfönster gentemot resten av världen. Genom film har vi bevarat och förstärkt det kulturhistoriska arvet. De senaste årens kraftiga tillbakagång för svensk film på bio har dessvärre satt Sverige i en betydligt sämre position och skapat en nedåtgående spiral som behöver brytas. För att lyckas med detta blir det regulatoriska ramverket oerhört viktigt då detta ytterst sett avgör förutsättningarna inte bara för svensk filmproduktion utan för biografnäringen och hela den kulturyttring svensk film ska vara och som vi hoppas den skall vara i framtiden.

Många biografer kämpar idag med 25% moms för sin överlevnad, många av Sveriges biografer visar färre än fem (5) filmer per vecka.

Våra nordiska grannländer

För Sverige är det av många skäl mest relevant att jämföra oss med våra nordiska grannländer. Tittar man på utvecklingen mellan 2013 och 2022 samt mäter antal biografbesök per capita sticker Sverige ut. Finland har tappat nästan 20 procent medan Danmark har tappat drygt 20 procent. Under samma period har Sverige tappat nästan 35 procent av våra biografbesökare. Det finns naturliga förklaringar till delar av bortfallet; konkurrensen från tv-plattformar/streamingtjänster har ökat och under perioden brottades vi med pandemin. Ovan förklaringar drabbade dock även våra grannländer vilket gör att vi i Sverige måste söka svar på denna radikala nedgång i antalet biobesök annorstädes.

Ytterst handlar det om att kunna erbjuda en kvalitativ produkt till en kostnad konsumenterna tycker är rimlig. Tyvärr har vi sett en ökad politisk styrning av filmproduktionen vilket vi menar har skapat sämre förutsättningar att möta konsumenternas efterfrågan. Vi vill därför betona nödvändigheten av att låta filmbranschen få möjlighet att själva vara med och påverka vilka filmer som blir gjorda för att möjliggöra en liknande utveckling som våra nordiska grannländer har haft. Ska svensk film hitta tillbaka till publiken måste vi involvera hela branschen; filmskapare, distributörer, producenter, biografägare med flera. Precis som vi våra nordiska grannländer måste publikperspektivet vara det centrala för att nå publiken igen.

Vi tror att utredningen har rätt i sin analys varför svensk film har tappat i relation till våra nordiska grannländer och delar helt utredningens förslag till åtgärder.

Moms och priset på biobiljetter

Vi välkomnar förslaget att sänka momsen på biografbesök från 25 till 6 procent och att därmed göra momsen neutral mellan bio och övriga typer av kultur. De flesta EU-länder har reducerad moms på biografbesök och samma moms på bio som för övrig kultur. I Sverige där filmen fyller en så viktig roll är det närmast märkligt att man 2017 höjde momsen. Idag har vi sett konsekvenserna av misstaget som gjordes då.

Med dessa föreslagna förändringar tror vi likt utredarna att intresset för bio kommer att öka, fler kommer att kunna prioritera biografbesök, i synnerhet i delar av landet där inkomsten är lägre och i familjer där man måste prioritera vilka kulturella aktiviteter man kan delta på. Betydelsen av att unga lär sig uppskatta bioupplevelser kommer förhoppningsvis leda till mer frekventa besök även senare i livet.

Vidare finner vi det rimligt att förutsättningen för att genomföra momssänkningen är att staten ställer som krav att biografägarna i avtal med Filminstitutet åtar sig att betala in en biografavgift om 10 procent av bruttobiljettintäkterna och att avdragsrätt återinförs för avgifter och bidrag som betalas till Svenska Filminstitutet. Den föreslagna undantagsregeln för biografer med 6 föreställningar eller mindre per vecka kommer dessutom att hjälpa biografer i små orter och garantera fortlevnad för biografer i hela landet. Med denna lösning skapar vi förutsättningar för fortsatta investeringar i kvalitativa produktioner vilka kan bidra till att ytterligare öka biografnäringens konkurrenskraft. Satsningarna kommer i sin tur driva fler biobesök och lätta statens finansieringsbörda. Vi tror att detta leder till minskad politisk styrning och att vi får möjlighet att ta vara på den kompetens som finns inom branschen.

Vi är medvetna om att det uttrycks oro för att den nya filmfonden inte kommer att kunna kompensera statens förlorade intäkter för den sänkta momsen. Vår bedömning är att detta är helt felaktigt, vi har tillgång till data från det gamla filmavtalet – vi har dessutom tillgång till data sedan filmavtalet upphörde till nu i juni 2025 som visar antalet biografbesök. När vi simulerar utfallen så ser vi att staten kommer att få in

något mer i moms och biografavgift redan 2027 än vad man erhåll från biografnäringen 2024 med 25 % moms. Till detta kommer intäkter från den förslagna streamingavgiften. Som helhet ser vi att staten kommer att gå plus ekonomiskt om det föreslagna förslaget nu genomförs. Till detta kommer att svensk film kommer att få totalt mer pengar att röra sig med – detta är verkligen en s.k. "win-win" för alla parter, den totala kostnaden för det statliga filmstödet kan på sikt minska och svensk film får mer pengar till utveckling och investeringar.

Vår samlade bedömning är således att staten kommer att få in mer pengar totalt på den nya modellen. Nedan redovisas vår översiktliga jämförande beräkning som vi bedömer ger ett mer verklighetsnära utfall, till dessa beräkningar nedan skall sedan de intäkter som en streamingavgift ger vilket är beräknat till ca 100 miljoner kr läggas. Denna intäkt är svårare att uppskatta, men vi kan konstatera att streamingbranschen är i tillväxt.

Referensberäkning total moms (Filmutredning)

Antal besök (år 2023)	11,2 m
Bruttobiljettintäkter	1 549 mnkr
Moms	309,8 m

Finansdepartements förmodade beräkning

Antal besök	11,2 m
Pris mot kund	138 kr
Bruttobiljettintäkter	1 549 mnkr
Moms 6% + Avgift	242,7 m
Skillnad vs referensår	-67,0 m

Förväntat utfall år 2026

Antal besök	14,2 m
Andel av 2019 års besökstal	90%
Pris mot kund +2% vs Förväntat 2025	143 kr
Bruttobiljettintäkter	2 024 mnkr
Moms 6% + Avgift	316,9 m
Skillnad vs referensår	7,1 m

Regionalpolitiska förutsättningar

Ett oroande problem i Sverige de senaste åren är att antalet biografer minskar visserligen än så länge i någorlunda långsam takt. Men många biografer kämpar för sin överlevnad, framför allt på mindre orter. Bättre förutsättningar för dessa biografer är en nödvändighet och en förutsättning för dessas långsiktiga överlevnad. Inte minst är detta viktigt i ljuset av att behovet av arbetskraft ökar på många mindre orter där biografen ofta är det enda kulturutbud som finns. Om biografen försvinner så förlorar vi en central mötesplats och trösklarna för att få människor att flytta till mindre orter ökar.

Likt andra produkter styrs konsumtion i väldigt stor omfattning av tillgänglighet. Vi har idag ett 30-tal kommuner som saknar biograf. Om vi inte kan vända den nedåtgående spiralen finns det en stor risk att vi inom en snar framtid har ännu fler kommuner där innevånarna inte erbjuds möjligheten att se film på bio utan att man måste åka till en grannkommun alternativt att inte gå på bio alls. Färre biografer och färre biografbesök i Sverige skapar svårare och svårare förutsättningar att bryta trenden då intäkterna minskar för nya satsningar på kvalitativa produkter.

Detta får mer långtgående konsekvenser än så. Biobesök kombineras ofta med besök på den lokala restaurangen, en levande biografnäring är därmed gynnsam för lokalsamhället i övrigt. Ett rörligt och befolkat kvällsliv på centralorten skapar ett tryggare samhälle. Kommuner som redan idag kämpar med vikande befolkningssiffror och ett sämre utbud för sina innevånare skulle förlora allra mest på en misslyckad filmpolitik.

Vi som företräder Sveriges biografägare är övertygade om en momssänkning på den kulturupplevelse biobesöket är kommer att leda till att biobesöken ökar kraftigt. På så vis räddar en momssänkning inte bara våra glesbygdsbiografer utan bidrar dessutom med fler instegsjobb och mer attraktiva centralorter samt intäkter till övriga sektorer i lokalsamhället. Detta i sig kommer också att bidra till statens intäkter.

Svenskt filmstöd och dess betydelse för konkurrenskraft

I takt med ökad konkurrens och större lättillgängligt utbud av tv och film höjs kraven på den film som produceras i Sverige. För att biobesökarna ska välja svenskproducerade filmer ställs krav på kvalitet. För att klara den internationella konkurrensen krävs omfattande investeringar och för att dessa ska kunna göras krävs även rimliga ekonomiska förutsättningar. Här utgör filmstödet en viktig komponent. Svensk film är beroende av biosuccéer för att intresset för svensk film ska öka även i senare visningsfönster. Detta kommer att hjälpa biograferna, särskilt biografer i glesbygd, som får en mycket större andel av sina intäkter från svenska filmer.

Den senaste svenska storfilmen som lockade en miljonpublik var Solsidan som producerades 2016 och hade biografpremiär 2017. Sedan dess har ingen svensk film lockat den nivån på en stor biopublik men ett antal amerikanska har varit uppe i de nivåerna. Vi förstår att även smalare film behöver stöd, men vi välkomnar en reform som gör det möjligt att lägga mer fokus på bredare svenskproducerad kvalitetsfilm som kan attrahera en miljonpublik – detta är helt centralt för biografnäringen.

Mer precisa och uppföljningsbara publikmål är ett bra exempel på hur filmstödet kan göras mer effektivt. Vi ser positivt på att Filmfonden möjliggör mer incitamentsliknande stöd, publikrelaterat stöd och stöd till större filmproduktioner då dessa typer av stöd är nödvändiga för att kunna finansiera produktionen av film som folk vill se på bio. Vi tror det vore bra att koppla biografavgiften direkt till filmstödet.

Vi tillstyrker därför förslaget att involvera branschen i utdelandet av filmstöd, vi tror att detta är nödvändigt för svensk films långsiktiga överlevnad. Vi tror att branschen i sin helhet, inte bara statens filmpolitik via svenska filminstitutet krävs för att hitta de satsningar som har potential att bli de succéer som krävs för att intresset för svensk film ska öka framgent.

Stabilitet och framtidstro

Som utredningen klargör behövs en rad olika förändringar och vi välkomnar som nämnts fullt ut utredningens slutsatser, vi tror att den ambition och inriktning som utredningen visar är helt nödvändig om svensk film på lång sikt skall kunna överleva som en bred kulturform. Lyckas vi inte bryta den trend vi ser idag riskerar det att få ödesdigra konsekvenser för dels biografnäringen i sig själv, dels för de människor som inte får möjlighet att se film på bio. Vi ser att behovet av mötesplatser för människor ökar, ensamhet och psykisk ohälsa breder ut sig. Den tjänstenäring som är nödvändig för att minska arbetslöshet och få in människor på arbetsmarknaden gynnas av biografbesök - alltifrån restaurangbesök eller ungdomar som säljer godis

och popcorn som ofta följer av ett biobesök kommer att utebli. Bio är idag en av de få kulturformer som bär sig själva och som bidrar till samhällsekonomin, en investering i svensk film och i förlängningen biografnäringen är inte bara en kulturgärning det är en investering i svensk tillväxt. Den nedåtgående spiral för svensk film som skapats av de senaste årens helstatliga filmpolitik måste brytas så att filmen både kan fortsätta att utveckla svenskt kulturarv och bidra till tillväxt och välbefinnande.

Sammanfattningsvis

Svensk biografnäring välkomnar fullt ut utredningens förslag, utredningens förslag är inte bara en bra och genomtänkt filmpolitik, vi tror att förslaget måste omsättas i lag omgående för att svensk film och svensk biografnäring skall överleva långsiktigt.

De helt nödvändiga policyförslag som utredningen föreslår är:

- En momssänkning från 25% till 6% kulturmoms för alla biografbesök.
- Ett filmstöd som riktas i samarbete med branschen som tar sikte på publiken. Svensk film måste nå en bred publik. Svensk film kommer inte att långsiktigt överleva om färre och färre kan tänka sig att se svensk film.

I takt med att skärmtekniken i hemmet blir bättre och utbudet av tv-plattformar/streamingtjänster ökar höjs även kraven på biograferna. Ifall de inte känner att det finns en långsiktighet inom filmpolitiken kommer nödvändiga investeringar att utebli och erbjudandet till publiken försämrats. Det förslag som utredningen presenterar är ett nödvändigt steg för att kunna bryta den nedåtgående spiralen för svensk film.

Vi finns tillgängliga för fortsatt dialog kring dessa frågor.

Med vänlig hälsning,

Peter Fornstam
Ordförande Sveriges Biografägareförbund